

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto – Valtion elokuvatarkastamo -selvitys

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:31

Selvitysmies Rauno Anttila

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto– Valtion elokuvatarkastamo -selvitys

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:31

Rauno Anttila

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto / Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen
PL / PB 29
00023 Valtioneuvosto / Statsrådet
<http://www.minedu.fi/OPM/julkaisut>

ISBN 978-952-485-611-9 (PDF)

ISSN 1458-8102

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä/
Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2008:31

Kuvailulehti

Julkaisija
Opetusministeriö

Julkaisun päivämäärä
7.10.2008

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Johtaja Rauno Anttila	Julkaisun laji Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä		
	Toimeksiantaja Opetusministeriö		
	Toimielimen asettamispm 22.4.2008	Dnro 33/040/2008	
Julkaisun nimi (myös ruotsinkielinen) Kansallinen audiovisuaalinen arkisto–Valtion elokuvatarkastamo -selvitys			
Julkaisun osat Muistio			
Tiivistelmä <p>Selvityksessä on arvioitu Kansallisen Audiovisuaalisen arkiston ja Valtion elokuvatarkastamon ydintehtävien yhteistyön tiivistämistä, ja myös yhteistä toimitilaratkaisua, joka toisi mukanaan myös jossakin määrin tukitehtävien yhteistyön tiivistämisen ja sitä kautta mahdollisuuden myös tuottavuuden kasvattamiseen.</p> <p>Ydintehtävien osalta lyhyellä tähtämellä yhteistyön tiivistäminen ei näyttäisi mahdolliselta siinä laajuudessa, että siitä olisi tuottavuuden kannalta hyötyä. Sen sijaan, jos Valtion elokuvatarkastamon toimintaa voitaisiin tulevaisuudessa suunnata jälkitarkastuksen suuntaan luopumalla ennakkotarkastuksesta, avaisi tämä mahdollisuuden myös ydintehtävien yhtenäistämiseen. Tällöin myös valtion tuottavuusohjelman vaatimukset voitaisiin ottaa huomioon ja mahdollisesti myös mediakasvatuksen voimistamiseen voisi täten löytyä voimavaroja.</p> <p>Kansallinen audiovisuaalinen arkisto on muuttamassa uusiin toimitiloihin. Muuttokohteessa olisi tietojen mukaan tilaa myös Valtion elokuvatarkastamolle. Tilaisuus kannattaisi käyttää hyväksi ja käynnistää asiaa koskeva selvitys.</p> <p>Yhtenäinen tilaratkaisu loisi pohjaa tulevaisuudessa tapahtuvalle virastojen yhdistämisharkinnalle, joka osaltaan helpottaisi myös valtion tuottavuusohjelman toteuttamista virastoissa.</p> <p>Suomesta ja pääkaupungista puuttuu todellinen elokuvakeskus, jossa olisi paitsi elokuvien esitystoimintaa, myös audiovisuaalisen alan muita toimintoja ja palveluja. Kansallisia audiovisuaalisia keskuksia on muissa pohjoismaissa esim. Tanskassa, jossa keskus sijaitsee Kööpenhaminassa. Tällaiseen keskukseseen voitaisiin liittää myös audiovisuaalisen toimintaan keskittyvät virastot, kuten Kansallinen audiovisuaalinen arkisto, valtion elokuvatarkastamo sekä myös Suomen elokuvasäätiö.</p> <p>Suunnitelma keskustakirjastosta ja kansallisesta audiovisuaalisesta keskuksesta voitaisiin haluttaessa yhdistää.</p>			
Avainsanat Kansallinen audiovisuaalinen arkisto, Valtion elokuvatarkastamo			
Muut tiedot			
Sarjan nimi ja numero Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:31	ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-611-9 (PDF)	
Kokonaissivumäärä 18	Kieli suomi	Hinta -	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja -	Kustantaja Opetusministeriö		

Presentationsblad

Utgivare
Undervisningsministeriet

Utgivningsdatum
7.10.2008

Författare (uppgifter om organets namn, ordförande, sekreterare) Direktör Rauno Anttila	Typ av publikation Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar	
	Uppdragsgivare Undervisningsministeriet	
	Datum för tillsättande av 22.4.2008	Dnro 33/040/2008
Publikation (även den finska titeln) Nationella audiovisuella arkivet - Utredning om Statens filmgranskningsbyrå (Kansallinen audiovisuaalisen arkisto - Valtion elokuvatarkastamo-selvitys)		
Publikationens delar Promemoria		
Sammandrag <p>I utredningen bedömdes möjligheterna för Nationella audio-visuella arkivet och Statens filmgranskningsbyrå att bedriva ett intensivare samarbete kring kärnuppgifterna och också lösa lokalfrågorna gemensamt, vilket också eventuellt kan medföra ett något tätare samarbete kring stöduppgifterna och öka produktiviteten.</p> <p>När det gäller kärnuppgifterna verkar det inte möjligt att på kort sikt åstadkomma ett tätare samarbete i en utsträckning som gagnar produktiviteten. Om Statens filmgranskningsbyrå dock i framtiden styr verksamheten i riktning mot efter-granskning och avstår från förhandsgranskningen, möjliggörs också en enhetligare skötsel av kärnuppgifterna. Anspråk som statens produktivetsprogram innehåller kan då uppfyllas och en stärkt mediefostran eventuellt få resurser av detta.</p> <p>Nationella audiovisuella arkivet håller på att flytta till nya lokaler. Enligt uppgift kunde utrymmen där också hittas för Statens filmgranskningsbyrå. Det gäller att utnyttja situationen och utreda saken.</p> <p>Gemensamma lokallösningar ger grunden till en eventuell sammanslagning av ämbetsverken i framtiden, vilket kunde underlätta produktivetsprogrammet vid dessa.</p> <p>Det saknas i Finland och i huvudstaden ett verkligt filmcentrum, som både erbjuder filmföreläsningar, annan audiovisuell verksamhet och tjänster. I de nordiska länderna har t.ex. Köpenhamn ett nationellt AV-center. I ett sådant center kan också ämbetsverk som är koncentrerade på AV-verksamhet såsom Nationella audiovisuella arkivet, Statens filmgranskningsbyrå och också Finlands filmstiftelse placeras. Ett centrumbibliotek och ett nationellt AV-centrum kan eventuellt ingå i planerna.</p>		
Nyckelord Nationella audiovisuella arkivet, Statens filmgranskningsbyrå		
Övriga uppgifter		
Seriens namn och nummer Undervisningsministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2008:31	ISSN 1458-8102	ISBN 978-952-485-611-9 (PDF)
Sidoantal 18	Språk finska	Pris -
Distribution -		Sekretessgrad offentlig
		Förlag Undervisningsministeriet

Opetusministeriölle

Opetusministeriö antoi 22.4.2008 allekirjoittaneen tehtäväksi 22.4.2008 selvitystyön tekemisen Kansallisen audiovisuaalisen arkiston ja Valtion elokuvatarkastamon toimintojen ja tilojen yhteensovittamisesta ja yhteisestä kehittämisestä sekä Valtion elokuvatarkastamon toimintojen laajentamisesta mediakasvatukselliseen tutkimus- ja kehittämistyöhön.

Selvittäjän tehtävänä oli:

- 1 kartoittaa Kansallisen audiovisuaalisen arkiston ja Valtion elokuvatarkastamon tehtäväkokonaisuudet, joissa virastojen yhteistyön tiivistäminen olisi mahdollista,
- 2 esittää tältä pohjalta vaihtoehtoisia malleja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston ja Valtion elokuvatarkastamon yhteistyön kehittämiseksi tai niiden toimintojen yhdistämiseksi,
- 3 selvittää, voidaanko yhteisillä tilaratkaisuilla saavuttaa tilojen käytön ja toiminnan tehostamista ottaen huomioon mm. valtion tuottavuusohjelman vaatimukset,
- 4 selvittää, olisiko virastojen joitakin toimintoja mahdollista ulkoistaa ja arvioida, mitä kustannusvaikutuksia ulkoistamisella olisi,
- 5 esittää vaihtoehtoisia malleja Valtion elokuvatarkastamon toimintojen laajentamista mediakasvatukselliseen tutkimus- ja kehittämistyöhön, sekä
- 6 esittää muita selvityksen yhteydessä esille tulevia kehittämistarpeita.

Selvittäjän työn tueksi nimettiin työryhmä, jonka puheenjohtajana selvittäjä toimi.

Työryhmän jäsenet olivat:

Hallintopäällikkö Pirjo Hanhikorpi, Kansallinen audiovisuaalinen arkisto, kulttuuriasianneuvos Kristina Hautala-Kajos, opetusministeriö, johtaja Jukka Liedes, opetusministeriö, johtaja Matti Lukkarila, Kansallinen audiovisuaalinen arkisto, ylitarkastaja Laura Mäkelä, opetusministeriö, johtaja Matti Paloheimo, Valtion elokuvatarkastamo, ylitarkastaja Maarit Pietinen, Valtion elokuvatarkastamo, osastosihteeri Tuula Roos, Valtion elokuvatarkastamo, arkistonhoitaja Olavi Similä, Kansallinen audiovisuaalinen arkisto ja ohjelmajohtaja Georg Wrede, opetusministeriö. Työryhmä kokoontui 3 kertaa.

Suoritettunani minulle annetun tehtävän luovutan ehdotukseni opetusministeriölle.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2008

Rauno Anttila

Sisältö

	<u>Opetusministeriölle</u>	<u>5</u>
	<u>Esityksen pääasiallinen sisältö</u>	<u>7</u>
1	<u>Nykytila</u>	<u>8</u>
	1.1 Kansallinen audiovisuaalinen arkisto	8
	1.2 Valtion elokuvatarkastamo	11
2	<u>Ehdotus</u>	<u>14</u>
	Yleistä	14
	2.1 Virastojen yhteistyön tiivistäminen	14
	2.2 Yhtenäinen tilaratkaisu	14
	2.3 Toimintojen ulkoistus	15
	2.3.1 Valtion elokuvatarkastamon toimintojen ulkoistaminen	15
	2.3.2 Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintojen ulkoistus	16
	2.4 Virastojen toiminnan myöhempi kehitys – mahdollinen yhdistäminen	17
	2.5 Kansallisen audiovisuaalisen keskuksen / elokuvakeskuksen ja – museon perustaminen	17
3	<u>Esityksen vaikutukset</u>	<u>18</u>

Esityksen pääasiallinen sisältö

Selvityksessä on arvioitu Kansallisen Audiovisuaalisen arkiston ja Valtion elokuvatarkastamon ydintehtävien yhteistyön tiivistämistä, ja myös yhteistä toimitilaratkaisua, joka toisi mukanaan myös jossakin määrin tukitehtävien yhteistyön tiivistämisen ja sitä kautta mahdollisuuden myös tuottavuuden kasvattamiseen .

Ydintehtävien osalta lyhyellä tähtämellä yhteistyön tiivistäminen ei näyttäisi mahdolliselta siinä laajuudessa, että siitä olisi tuottavuuden kannalta hyötyä. Sen sijaan, jos Valtion elokuvatarkastamon toimintaa voitaisiin tulevaisuudessa suunnata jälkitarkastuksen suuntaan luopumalla ennakkotarkastuksesta, avaisi tämä mahdollisuuden myös ydintehtävien yhtenäistämiseen. Tällöin myös valtion tuottavuusohjelman vaatimukset voitaisiin ottaa huomioon ja mahdollisesti myös mediakasvatuksen voimistamiseen voisi täten löytyä voimavaroja.

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto on muuttamassa uusiin toimitiloihin. Muuttokohteessa olisi tietojen mukaan tilaa myös Valtion elokuvatarkastamolle. Tilaisuus kannattaisi käyttää hyväksi ja käynnistää asiaa koskeva selvitys.

Yhtenäinen tilaratkaisu loisi pohjaa tulevaisuudessa tapahtuvalle virastojen yhdistämisharkinnalle, joka osaltaan helpottaisi myös valtion tuottavuusohjelman toteuttamista virastoissa.

Suomesta ja pääkaupungista puuttuu todellinen elokuvakeskus, jossa olisi paitsi elokuvien esitystoimintaa, myös audiovisuaalisen alan muita toimintoja ja palveluja. Kansallinen audiovisuaalinen keskus on pohjoismaista esim. Kööpenhaminassa. Tällaiseen keskukseseen voitaisiin liittää myös audiovisuaalisen toimintaan keskittyvät virastot, kuten Kansallinen audiovisuaalinen arkisto, valtion elokuvatarkastamo sekä myös Suomen elokuvasäätiö.

Suunnitelma keskustakirjastosta ja kansallisesta audiovisuaalisesta keskuksesta voitaisiin haluttaessa yhdistää.

1 Nykytila

1.1 Kansallinen audiovisuaalinen arkisto

Suomen Elokuva-arkisto ry perustettiin 24.4.1957 Jörn Donnerin ja Aito Mäkisen aloitteesta. Historiallisesti arvokkaan filmimateriaalin pelastamista oli pidetty välttämättömänä jo 1920-luvulta alkaen. Suomen Kinolehden perustaja, elokuvan monitoimimies Yrjö Rannikko ajoi valtiollisen elokuva-arkiston asiaa. Hänen luotsaamansa Suomen Biografiliitto piti lausunnossaan vuonna 1934 elokuva-arkiston perustamista ehdottoman tärkeänä kulttuuriarvoja sisältävien, yksityishenkilöitten hallussa säilyneitten elokuvanegatiivien talteen saamiseksi. Muuten niiden kohtalona oli itsestään tuhoutuminen tai hävitetyksi tuleminen. Suunnitelmallisuuden merkitys arkiston järjestämisessä ja luetteloinnissa oivallettiin jo tuolloin. Elokuvakerholiikkeen voimistuminen 1950-luvun alussa antoi lisäpontta vaatimuksille.

Suomen elokuva-arkisto valtiollistettiin vuonna 1979 ja siitä säädettiin 24 päivänä marraskuuta 1979 annetulla lailla (891/1978). Vuonna 2007 arkiston toimintaa laajennettiin pitkään suunniteltuun radio- ja televisio toiminnan arkistointiin. Eduskunta hyväksyi 11.12.2007 lain kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä sekä lain kansallisesta audiovisuaalisesta arkistosta. Kansallinen audiovisuaalinen arkisto aloitti toimintansa 1.1.2008 lukien.

Kansallisesta audiovisuaalisesta arkistosta annetun lain (1434/2007) 1 §:n mukaan elokuvien ja televisio- ja radio-ohjelmien säilyttämistä sekä niihin liittyvää tutkimusta varten on opetusministeriön alainen Kansallisen audiovisuaalinen arkisto.

Arkiston tehtävänä (2 §) on ottaa vastaan talletuksina ja hankkia kokoelmiinsa elokuvia ja televisio- ja radio-ohjelmia ja tallentaa ja arkistoida televisio- ja radio-ohjelmia sekä entistää kokoelmissaan olevia aineistoja.

Arkisto edistää ja harjoittaa tutkimusta sekä tarjoaa toimialaansa liittyviä palveluja. Lisäksi arkisto edistää toimialansa kulttuurin tuntemusta saattamalla elokuvia ja ohjelmia yleisön saataville kulttuuri-, koulutus- ja tutkimustarkoituksessa ja harjoittamalla niiden esitystoimintaa sekä asettamalla näytteille toimialansa

Laissa kulttuuriaineistojen tallentamisesta ja säilyttämisestä (1433/2007) on säädetty luovutettavaa aineistoa koskevista teknisistä vaatimuksista, aineistoa koskevien tietojen luovuttamisvelvollisuudesta, aineiston sijoittamisesta, säilyttämisestä, käyttämisestä, poistamisesta kokoelmista, mahdollisuudesta poiketa laissa säädetystä velvollisuudesta sekä konkursipesän luovutus- ja tallettamisvelvollisuudesta.

Arkistossa on johtokunta, jonka tehtävänä on:

- 1 käsitellä arkiston toiminnan kehittämissuuntia ja toimintalinjoja sekä tehdä niitä koskevia aloitteita;
- 2 tehdä esitys suunnitelmaksi televisio- ja radio-ohjelmistojen tallentamisesta ja aineistojen tallentamisesta;
- 3 hyväksyä arkiston työjärjestys;
- 4 määrätä arkiston johtajalle sijainen;
- 5 edistää arkiston yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa;
- 6 käsitellä muut arkiston kannalta laajakantoiset ja periaatteellisesti merkittävät asiat.

Arkiston päällikkönä on johtaja, jonka tehtävänä on johtaa, valvoa ja kehittää arkiston toimintaa ja vastata toiminnan tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta.

Arkiston jakamisesta tulosalueisiin ja tulosalueiden tehtävistä määrätään työjärjestyksessä. Työjärjestyksen mukaan arkisto jakautuu neljään tulosalueeseen:

1. Elokuva-arkistoinnin tulosalue

Tulosalueen toiminta-ajatuksena on huolehtia siitä, että av-arkistoon talletettu kotimainen ja ulkomainen elokuva ja niihin liittyvä oheisaineisto säilyvät ja on järjestetty, luettelointu ja kuvailtu siten, että ne ovat helposti käytettävissä.

Tulosalueen vastuualueelle kuuluvat

- kotimaisten elokuvien tallettaminen,
- puolustusvoimien elokuvakokoelmasta huolehtiminen,
- ulkomaisten elokuvien tallettaminen,
- videotalletukset ja videosiirrot,
- oheisaineistojen tallettaminen,
- elokuvien ja oheisaineistojen restaurointi,
- luettelointi
- palvelutoiminta

Tulosalueella työskentelee 34 virkamiestä. (apulaisjohtaja, tulosalueen yhteiset 3, kotimainen elokuva 10, videoyksikkö 3, ulkomainen elokuva 3, dokumenttiyksikkö 9, luettelointi- ja dokumentointi 5)

2. Radio- ja televisioarkistoinnin tulosalue

Tulosalueen toiminta-ajatuksena on huolehtia kotimaisten radio- ja televisio-ohjelmistojen tallentamisesta, teosluonteisten ohjelmien alkuperäisaineistojen säilyttämisestä ja ohjelmien välittämisestä tutkijoiden käytettäväksi sekä huolehtia myös tutkimuksen edistämisestä ja harjoittamisesta.

Tulosalueen vastuualueelle kuuluvat

- radio- ja televisio-ohjelmien tallentaminen ja tallettaminen opetusministeriön vuosittain vahvistaman suunnitelman mukaisesti,
- ohjelmien välittäminen tutkijoille ja muille tarvitsijoille tekijänoikeuslain 16 c §:n mukaisesti,
- radio- ja televisiotutkimuksen tukeminen ja harjoittaminen,

- luettelointi,
- palvelutoiminta.

Tulosalueella työskentelee 3 virkamiestä. (Huom. v. 2011 yht. 16 henkilöä)

3. Av-kulttuurin edistämisen ja viestinnän tulosalue

Tulosalueen toiminta-ajatuksena on yleinen elokuva-, televisio- ja radiotuntemuksen edistäminen esittämällä elokuvia ja ohjelmia sekä jakamalla ja syventämällä tietoa niistä sekä viestintä.

Tulosalueen vastuualueelle kuuluvat

- elokuvien esitystoiminta,
- yksittäisten televisio- ja radio-ohjelmien esitystoiminta,
- tutkimus- ja julkaisutoiminta,
- näyttelytoiminta,
- tietopalvelu,
- viestintä.

Tulosalueella työskentelee 9 virkamiestä (viestintä 1, esitystoiminta 3, tutkimus- ja julkaisutoiminta 3, kirjasto 2 sekä Orionissa 5 henkilöä, joiden palkkaus määräytyy tehtyjen työtuntien perusteella).

4. Elävän kuvan museo-tulosalue

Tulosalueen toiminta-ajatuksena on elävän kuvan perinteen kokoaminen, säilyttäminen ja esillepano tutkijoille ja yleisölle alan historian tuntemusta edistävästi.

Tulosalueen vastuualueelle kuuluvat

- elävän kuvan perinteeseen liittyvän esineistön ja aineiston tallettaminen ja entisöinti,
- elävän kuvan perinnetiedon keruu,
- näyttelytoiminta
- palvelutoiminta.

Tulosalueella työskentelee 3 virkamiestä

Muut yksiköt

Hallintoyksikkö

Arkistossa on hallintoyksikkö. Hallintoyksikön toiminta-ajatuksena on luoda hallinnolliset edellytykset av-arkiston perustehtävien hoitamiseksi sekä antaa tarvittavia tukipalveluita arkiston tulosalueille.

Yksikön vastuualueelle kuuluvat

- taloushallinto,
- henkilöstöhallinto,
- tilahallinto,
- tietohallinto,

Hallintoyksikössä työskentelee 7 virkamiestä. (hallintopäällikkö, taloushallinto 1, henkilöstöhallinto 1, henkilöstöhallinto + hankinnat 1, puhelinkeskus 1, tietohallinto 2).

Arkistopalvelut

Arkistopalvelut jakautuvat ja verkottuvat tulosalueiden välille. Palvelutoimintaa säätelevät maksuperustelaki (150/92) ja opetusministeriön Kansallisen av-arkiston maksullisista suoritteista antaman asetus. Palvelutoiminta tapahtuu tekijänoikeudellisten ja arkistonhoitollisten seikkojen asettamissa rajoissa.

Arkistopalveluissa työskentelee 0 virkamiestä. (Arkistopalveluita antavat lähinnä kokonemayksiköt. Niissä työskentelevät virkamiehet hoitavat myös palvelutehtävät. Arkistopalveluiden hoitoa varten ei ole palkattu erikseen henkilökuntaa.)

Viraston htv-määrä on tällä hetkellä 57 ja vuonna 2012 se olisi 72.

Toimitilat

Päätoimitilat sijaitsevat Helsingissä osoitteessa Pursimiehenkatu 29 - 31 A. Tiloja on tällä hetkellä yhteensä 2 592 m² kahdessa eri kerroksessa. Uusi omistaja on irtisanonut tiloja koskevan vuokrasopimuksen.

Elävän kuvan museo sijaitsee osoitteessa Vanha Talvitie 9. Tilojen pinta-ala on 539 m².

Lisäksi Eerikinkadulla sijaitsee elokuvateatteri Orion, elokuvien ja muun filmimateriaalin esittämistä varten. Vuonna 2007 Orionissa oli yli 800 esitystä. Tämän lisäksi arkiston esityksiä oli yhdeksällä eri paikkakunnalla.

1.2 Valtion elokuvatarkastamo

Valtion elokuvatarkastamosta annetun lain (776/2000) 1 §:n mukaan elokuvien ja muiden kuvaohjelmien tarkastamista varten on Valtion elokuvatarkastamo. Valtion elokuvatarkastamon tehtävänä on toimia kuvaohjelmien tarkastamisesta annetussa laissa (775/2000) tarkoitettuna tarkastusviranomaisena.

Kuvaohjelmien tarkastuksesta annetun lain 3 §:n mukaan kuvaohjelmaa ei saa julkisesti esittää eikä levittää 18 vuotta nuoremmille ennen kuin ohjelma on tämän lain mukaisesti hyväksytty esitettäväksi ja levitettäväksi ellei jäljempänä toisin säädetä.

Tilausohjelmalvelun tarjoaja saa pitää 18 vuotta nuorempien saatavilla vain heille tämän lain mukaan esitettäväksi tai levitettäväksi hyväksytyjä sekä tarkastuksesta vapautettuja kuvaohjelmia ja niiden ohjelmasisältöjä.

Tarkastuksesta vapautetut kuvaohjelmat (4 §)

Mitä 3 §:ssä säädetään, ei koske vuorovaikutteisia kuvaohjelmia

Esittämistä ja levittämistä rajoitukset eivät myöskään koske kuvaohjelmia:

- 1 jotka on valmistettu yksinomaan koulutusta tai muuta sivistyksellistä tarkoitusta, tieteellistä tutkimusta tai harrastustoimintaa varten;
- 2 jotka on valmistettu yksinomaan markkinointia varten, lukuun ottamatta kuvaohjelman markkinointia alle 18-vuotiaille;
- 3 jotka sisältävät yksinomaan tai pääasiallisesti musiikkiesityksiä taikka toisinnoksia kulttuuri-, urheilu- tai liikuntatapahtumista tai hartaustilaisuuksista taikka muista vastaavista tilaisuuksista ja tapahtumista;
- 4 jotka sisältävät yksinomaan ajankohtaista uutisaineistoa;

- 5 jotka sisältävät kaikenikäisille lapsille sopivia animaatio-, leikki-, askartelu- tai muita vastaavia esityksiä; tai
- 6 joissa käsitellään matkailua, ympäristöä tai niihin verrattavia aiheita.

Tarkastusviranomainen voi kuitenkin määrätä 1 ja 2 momentissa tarkoitettun kuvaohjelman tarkastettavaksi ja velvoittaa kuvaohjelman valmistajan, maahantuojan, esittäjän tai levittäjän toimittamaan sille kopion ohjelmasta, jos on syytä epäillä kuvaohjelman sisältävän aineistoa, joka tässä laissa tarkoitettulla tavalla on omiaan vaikuttamaan haitallisesti lasten kehitykseen.

Tarkastusviranomaisen on kiellettävä tarkastettavaksi määrätyn kuvaohjelman esittäminen ja levittäminen 18 vuotta nuoremmille, jos kuvaohjelmaa ei tämän lain säännösten mukaan saa hyväksyä heille esitettäväksi ja levitettäväksi.

Televisiossa lähetettävän kuvaohjelman saa esittää sitä ennakolta tarkastuttamatta. Televisiossa lähetettävästä ohjelmasta säädetään televisio- ja radiotoiminnasta annetussa laissa.

Esityksen järjestäjän toiminnan perusteella tarkastuksesta vapautetut kuvaohjelmat (5 §)
Muunkin kuin 4 §:ssä tarkoitettun kuvaohjelman saa tarkastuttamatta esittää 18 vuotta nuoremmille yliopiston, ammattikorkeakoulun ja muun julkisen valvonnan alaisen oppilaitoksen sekä yleisen kirjaston ja Suomen elokuva-arkiston toiminnassa samoin kuin tieteellisiä tai taiteellisia kysymyksiä käsittelevässä kongressissa, tieteellisen yhdistyksen kokouksessa ja niihin verrattavassa tilaisuudessa.

Tarkastuksesta vapauttaminen luvan perusteella (6 §)

Tarkastusviranomainen voi antaa luvan esittää 18 vuotta nuoremmille kuvaohjelmia niitä ennakolta tarkastuttamatta kuvaohjelmien esittämistä varten järjestettävässä erityisessä tilaisuudessa.

Lupa voidaan antaa määräajaksi useampaakin tilaisuutta varten. Lupa voidaan liittää kuvaohjelmien esityspaikkaa ja -aikaa sekä katsojien ikää koskevia tarpeellisia ehtoja.

Lupa voidaan peruuttaa, jos luvan saaja rikkoo tätä lakia tai luvan ehtoja tai jos esitettyjen kuvaohjelmien sisältö antaa siihen aiheita. Lupa voidaan peruuttaa myös silloin, kun tarkastusviranomaiselle on lupaa haettaessa annettu virheellisiä tietoja.

Lasten kehitykselle haitalliset ohjelmat (7 §)

Lasten kehitykselle haitallisena kuvaohjelmana pidetään kuvaohjelmaa, joka väkivaltaisuutensa tai seksuaalisen sisältönsä vuoksi tai kauhua herättämällä taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla on omiaan vaikuttamaan haitallisesti lasten kehitykseen.

Kuvaohjelmaa 1 momentin mukaan arvioitaessa on otettava huomioon, millaisessa yhteydessä ja miten tapahtumat ohjelmassa kuvataan.

Tarkastettavan kuvaohjelman hyväksyminen (8 §)

Tarkastusviranomaisen on hyväksyttävä kuvaohjelma esitettäväksi ja levitettäväksi kaikenikäisille, jos se ei ole 7 §:n mukaan arvioituna lasten kehitykselle haitallinen, taikka asetettava sen esittämiseksi ja levittämiseksi ikäraja. Kuvaohjelman esittäminen ja levittäminen voidaan 7 §:ssä säädetyillä perusteilla kieltää 18 vuotta nuoremmilta taikka ohjelman sisällön mukaan asettaa kuvaohjelmalle 15, 13, 11 tai 7 vuoden ikäraja.

Kuvaohjelman hyväksymisen edellytykseksi tarkastusviranomainen voi asettaa hakijalle veloitteen poistaa ohjelmasta kohdat, joiden arvioidaan 7 §:ssä säädettyjen perusteiden nojalla olevan lasten kehitykselle haitallista.

Kuvaohjelman, jolle on määrätty ikäraja, saa esittää enintään kaksi vuotta sille hyväksytyä ikärajaa nuoremmallekin silloin, kun hän on 18 vuotta täyttäneen seurassa.

Muutoksenhaku tarkastusviranomaisen päätökseen

Muutosta tarkastusviranomaisen kuvaohjelman tarkastamista, esittämistä ja levittämistä koskevaan päätökseen sekä 6 §:n esityslupaa koskevaan päätökseen haetaan valittamalla valtion elokuva-autakunnalta.

Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muutosta tarkastusviranomaisen tai valtion elokuva-autakunnan päätöksistä perittäviin maksuihin haetaan siten kuin valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Valtion elokuva-autakunta

Valtion elokuva-autakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä neljä muuta jäsentä, joista kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Valtioneuvosto määrää jäsenet ja varajäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Lautakunnan jäsenten esteellisyyteen sovelletaan tuomareiden esteellisyyttä koskevia säännöksiä.

Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita. Muista jäsenistä javarajäsenistä tulee osan olla perehtyneitä lasten kehitystä koskeviin kysymyksiin ja osan kuvalliseen viestintään. Lautakunta voi käyttää apunaan asiantuntijoita.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, lasten kehitystä koskeviin kysymyksiin perehtynyt jäsen ja vähintään yksi muu jäsen on läsnä. Lautakunnan päätökseksi tulee se mielipide, jota jäsenten enemmistö on kannattanut.

Muutoksenhaku valtion elokuva-autakunnan päätökseen

Muutosta valtion elokuva-autakunnan päätökseen haetaan valittamalla korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valitus on käsiteltävä kiireellisenä.

Valtion elokuvatarkastamon neuvottelukunta

Neuvottelukunta, jonka opetusministeriö asettaa käsittelee elokuvatarkastamon toiminnan kehittämissuuntia ja toimintalinjoja, tekee niitä koskevia aloitteita ja edistää elokuvatarkastamon yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa.

Elokuvatarkastamon henkilöstö

Elokuvatarkastamoja johtaa johtaja. Johtajan lisäksi elokuvatarkastamossa työskentelee 11 muuta päätoimista henkilöä. Lisäksi tarkastamossa työskentelee 7 sivutoimista tarkastajaa ja 2 osa-aikaista (50 %) tarkastajaa.

Viraston htv-määrä on 13.

Elokuvatarkastamo toimii yhtenä tulosityksikkönä. Tarkastamon toiminta on jaettu viiteen tulosalueeseen: kuvaohjelmien ennakkotarkastus, lausuntojen antaminen viranomaisille, kuvaohjelmamaitusten käsittely ja rekisteröiminen, kuvaohjelmien levittämisen jälki-valvonta sekä asiakaspalvelu ja tiedotus.

Tilat: Elokuvatarkastamo sijaitsee Helsingissä, osoitteessa Jaakonkatu 5 B. Käyttötilojen määrä on yhteensä 432,80 m². Tilojen vuokra on 8 077,80 €/kk. Nykyiset tilat ovat vuosikymmenien laajennuksin ja muutoksin olleet elokuvatarkastamon käytössä vuodesta 1953 lukien. Tilojen ydin on funkielokuvateatteri.

2 Ehdotus

Yleistä

Molemmat virastot Kansallinen audiovisuaalinen keskus ja Valtion elokuvatarkastamo ovat hoitaneet ja hoitavat hyvin virastoille lainsäädännöllä uskotut tehtävät.

2.1 Virastojen yhteistyön tiivistäminen

Virastojen ydintehtävät ovat tällä hetkellä selkeästi niin erilaiset, että niiden organisatorinen yhdistäminen ei tässä vaiheessa toisi toiminnan tehostamishyötyjä. Myös resurssien tarkastelu vahvistaa, että organisaatioiden yhdistämisellä ei olisi mahdollisten tukipalvelujen lisäksi saavutettavissa selkeitä tuottavuushyötyjä.

Virastojen välistä yhteistyötä on kehitetty 10 – 15 vuoden aikana kaikissa niissä asioissa, joissa hoidettavilla tehtävillä on kosketuskohtia. Yhteistyö on kehittyneintä elokuvaa koskevien tietojärjestelmien kohdalla.

2.2 Yhtenäinen tilaratkaisu

Kansallisen audiovisuaalisen arkiston päätoimitilojen uusi vuokranantaja on irtisanonut nykyiset toimitilat osoitteessa Pursimiehenkatu 29-31A Helsingin Punavuoresta. Kansalliselle audiovisuaaliselle arkistolle on löytymässä tilat Helsingin Sörnäisistä, osoitteessa Sörnäisten Rantatie 25.

Kesäkuusta 2008 alkaen valtion elokuvatarkastamon tilat ovat nykyiselle toiminnalle riittävät ja hyvät. Ne ovat käyttökelpoiset myös ajatellen tarkastamolle kaavailtuja mahdollisia uusia tehtäviä. Tilojen ydin on funkielokuvateatteri.

Valtion kehyspäättöksen ja talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa 5.3.2008 käsitellyn mukaisesti uusien (vuodet 2012-2015) valtionhallinnon tuottavuustoimenpiteiden tulee koostua mm. seuraavista toimenpiteistä:

Hallinnonalojen odotetaan hyödyntävän tehtävien kokoamista ja keskittämistä sekä virastojen ja laitosten yhdistymisiä ja rakennuudistuksia toiminnan tehostamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi. Lisäksi toimenpiteiden odotetaan sisältävän palvelujen hankkimista ulkopuolisilta toimittajilta lähinnä muissa kuin ydintehtävissä ja sellaisissa tilanteissa, joissa

se on toiminnallisesti ja taloudellisesti perusteltua ja voidaan toteuttaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen.

Substanssitehtävillä ja tukitehtävillä ei ole aivan yksiselitteistä kriteeriä. Voidaan kuitenkin todeta, että Valtion elokuvatarkastamon tukitehtävät tulevat nykyisin hoidetuksi substanssitehtävien ohessa. Yhtenäinen tilaratkaisu voisi kuitenkin vapauttaa jonkin verran aikaa tukitehtävistä substanssitehtäviin. Tämä vaatii kuitenkin jatkoselvittelyä.

Erityisesti myöhemmin mahdollisesti harkintaan tuleva virastojen yhdistyminen vaikuttaisi tähän suuntaan. Kun Valtion elokuvatarkastamon koko henkilöstön työtehtävät arvioidaan, miten tehtävät jakautuvat substanssitehtäviin ja tukitehtäviin, voidaan arvioida, että tukitehtävien osuus olisi noin 3 htv:tä.

Esitän, että Kansallisen audiovisuaalisen arkiston tilaratkaisuun liittyen myös Valtion elokuvatarkastamon siirtymismahdollisuus samoihin tiloihin selvitetäisiin.

2.3 Toimintojen ulkoistus

Valtion tuottavuusohjelmaan liittyvää toimintojen ulkoistamista on molempien virastojen toimesta tehty hyvinkin laajasti.

2.3.1 Valtion elokuvatarkastamon toimintojen ulkoistaminen

Toimintoja on ulkoistettu tähän mennessä niissä tehtävissä, joissa se on ollut mahdollista.

Tilanne 1.9.2008

- 1 Puhelinvaihte
- 2 Elokuvatarkastamon IT- järjestelmien ylläpito ja kehittäminen (VET- järjestelmä, E-ILMO, X-ILMO, VALVO)
- 3 Siivous
- 4 Asianajajan palvelut (tarvittaessa, mikäli VET oikeudenkäynnissä asianomistaja tai asiantuntijatodistaja)
- 5 Vuodesta 2009 alkaen talous- ja henkilöstöhallinnon tietyt tehtävät PAKE: en
- 6 Nettisivujen ulkoasun suunnittelu
- 7 Käännöspalvelut

Vuoden 2007 osalta ulkoistettujen toimintojen kustannukset:

1.	Puhelinvaihte	3.350,-
2.	IT-järjestelmän kehittäminen, suunnittelu ja ylläpito	71.889,-
3.	Siivous	7.600,-
4.	Nettisivujen ulkoasun suunnittelu	1.200,-
5.	Käännöspalvelut	9.700,-
6.	Vanhojen arkistoaineistojen mikrofilmaus	8.221,-
7.	Arkistonmuodostussuunnitelman laadinta	2.932,-
8.	Tilastokeskuksen kyselytutkimus	25.130,-
9.	STT:n tietopalvelu	871,-
10.	Yksilötyönohjaus	1.380,-
Yhteensä		132 273,-

2.3.2 Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintojen ulkoistus

Kansallisen audiovisuaalisen arkiston osalta on toteutettu laajat ulkoistamistoimenpiteet:

Suurimmat ulkoistetut toiminnot ovat (samalla suurimmat menot):

- kotimaisen filmin laborointi eli siis pelastekopiointi ja esityskopioiden teko (Finnlab oy), radio- ja tv-arkistoinnissa ohjelmavirran kaappaus (Digita oy), metadata-järjestelmän suunnittelu (W-Create oy), järjestelmien integrointi, aineistojen digitaalinen pitkäaikaissäilytys ja konsultointi (CSC oy), siivous.

Mahdollista olisi, että ainakin varsin suuri osa olisi tehty omin voimin palkkaamalla lisää ammattimaisia osaajia. Esim. Rtva:n kehittämisessä se oli vartenotettava vaihtoehto (siis tehdä mahdollisimman paljon itse), mutta se olisi vaatinut uusia virkoja (-aika kovapalkkaisia atk-spesialisteja), näin ollen arkisto päättyi ulkoistamiseen.

Ostopalvelukustannukset				
	v 2009 arviot	v 2008 arvio	v 2007	v 2006
siivous (toimisto ja varastot)	80 200	80 168	75 131	74 356
filmikopiointi	250 000	250 000	227 340	442 981
filmittekstitys		1 980	3 830	9 750
csc konsultointi	163 800	176 860	84 528	26 886
tenho ohjelmointi	35 000	39 706	32 220	32 844
elonet ohjelmointi		3 060		11 716
käännökset; elokuvat ja muut	10 000	9 578	7 587	18 763
skannaus SKF			14 228	
skannaukset julisteet	2 000	1 640	950	2 571
näyttelykuvat		10 002	11 277	
muun suomen esityssarjat	15 000	13 370	13 542	11 302
orionin ohjelmisto netissä	4 000	6 546	2 498	4 034
muu konsultointi (tila, ohjelmistot)	80 000	79 928	1 297	4 390
rtva ohjelmavirta	210 000			
rtva järjestelmä	86 290	42 330		
palvelukeskus	24 000			
yhteensä	559 800	592 670	399 297	565 237

Muut ostopalveluja				
työterveys	43 000	40 000	41 095	37 954
koulutus	10 000	10 000	9 465	10 388
matkapalvelut	35 000	35 400	33 782	35 333
painatuspalvelut	37 000	37 000	40 723	34 051
ilmoitus ja markkinointi	15 000	16 000	13 365	18 026
yhteensä	140 000	138 400	138 430	135 752
kaikki yhteensä	699 800	731 070	537 727	700 989

Muita pienempiä ovat

postitus ja jäsenrekisterien ylläpito (Orion, muu suomi)

jätepaperin keräys

laskuskannaus

pesulapalvelut

ravitsemispalvelut

2.4 Virastojen toiminnan myöhempi kehitys – mahdollinen yhdistäminen

Tulevaisuudessa, jos elokuvien ennakkotarkastusjärjestelmästä voitaisiin myös Suomessa luopua ja siirtyä jälkitarkastusjärjestelmään, tilanne voi tässä suhteessa muuttua. Valtion elokuvatarkastamosta muodostuvan organisaation tehtävät kohdistuisivat tässä tapauksessa enemmän mm. markkinoiden seuraamiseen ja arviointiin, mediakasvatukseen ja medialukutaidon edistämiseen, yleiseen tiedottamistoimintaan ja valistukseen, vanhemmuuden tukemiseen, koululaitoksen ja lasten kanssa tekemisissä olevien toimintojen tukemiseen mediaturvallisuuden kysymyksissä.

Tällöin tarkastuksesta vapautuvia resursseja voitaisiin suunnata uusiin ja vahvistettaviin tehtäviin. Tässä tilanteessa harkintaan olisi otettava myös virastojen yhdistäminen.

KAVA:n elokuvakulttuurin edistämistehtävät, tutkimustoiminta, kirjaston ylläpitäminen ja esitystoiminta – ja valtion elokuvatarkastamosta muodostuva uusi audiovisuaalisen kulttuurin yksikkö tukisivat toisiaan. Elokuvakulttuuriin painottuva esitystoiminta olisi yksiköiden yhteistä toimintaa.

2.5 Kansallisen audiovisuaalisen keskuksen / elokuvakeskuksen ja – museon perustaminen

Suomesta ja pääkaupungista puuttuu todellinen elokuvakeskus, jossa olisi paitsi elokuvien esitystoimintaa myös audiovisuaalisen alan muita toimintoja ja palveluja. Keskusteluja tällaisen muodostamisesta on käyty vuosituhaten vaihteesta lähtien. Sen pontimena ovat olleet Suomen elokuvasäätiön pitkän tähtäyksen tilantarpeet ja kysymys sen sijoituspaikasta.

Konkreettinen kysymys tässä yhteydessä on ollut toistaiseksi toteuttamaton suunnitelma kansallisen elokuvamuseon perustamisesta.

Kansallisia audiovisuaalisia ja elokuvakeskuksia ja –museoita muissa Euroopan maissa, joista esimerkkinä voidaan mainita Tanska, jonka pääkaupungissa Kööpenhaminassa tällainen keskus sijaitsee. Tällaiseen keskuksen voitaisiin liittää myös audiovisuaaliseen toimintaan keskittyvät virastot, kuten Kansallinen audiovisuaalinen arkisto, valtion elokuvatarkastamo sekä myös Suomen elokuvasäätiö.

Kansallisen audiovisuaalisen keskuksen ja elokuvamuseon sijoittamispaikassa ratkaisevia ovat ihmisvirrat. Tällainen keskus olisi syytä sijoittaa sellaiseen paikkaan Helsingin keskustassa, jossa useammat kulttuurirakennukset voivat muodostaa pääkaupungin elävän kulttuuriryttimen ja kansalaisten olohuoneen. Tällainen keskus voisi syntyä alueesta, jossa sijaitsevat Kiasma, musiikkitalo ja mahdollisesti rakennettava keskustakirjasto. Keskus olisi pääkaupunkiseudun liikenteen solmukohdassa.

Suunnitelma keskustakirjastosta ja kansallisesta audiovisuaalisesta keskuksista voitaisiin yhdistää. Tuloksena olisi kulttuurikompleksi, jonka osalta muun muassa arkkitehtuurin laatuun tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Tällainen kulttuurikompleksi voisi olla myös merkittävä arkkitehtuurikohde ja kulttuurimatkailun kohde.

Esitän, että mikäli tällaista ajatusta pidetään harkitsemisen arvoisena ja mikäli sen ylipäättänsä harkitaan mahtuvan tulevaisuudessa kulttuurilaitoksia koskevaan investointiohjelmaan, valtion (opetusministeriö) ja Helsingin kaupungin tulisi käydä siitä tunnustelevat keskustelut.

3 Esityksen vaikutukset

Arvioin, että Valtion elokuvatarkastamon osalta voitaisiin päästä tukipalvelujen osalta arviolta 2 htv:n säästöihin, mikäli virastot yhdistettäisiin.

Yhtenäinen tilaratkaisu, jos se voitaisiin toteuttaa Kansallisen audiovisuaalisen arkiston tilaratkaisun osana, loisi pohjaa myöhemmälle virastojen yhdistämismääräyksen harkinnalle. Mikäli Valtion elokuvatarkastamon toimintaa voitaisiin muuttaa ennakkotarkastuksesta jälkitarkastukseen voisi tämä osaltaan helpottaa myös Kansalliselle audiovisuaaliselle arkistolle valtion vuosia 2012-2015 koskevan tuottavuusohjelman edellyttämien htv-vähennysten toteuttamista.

OPĒTUSMINISTERIŅĀ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

ISBN 978-952-485-611-9 (pdf)

ISSN 1458-8102